

עזרי הזמרת י-ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ד

פרשת ויחי - תשפ"ד - גיליון 79

מדור הגימטריות

* ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי
מיד האמרי בחרבי ובקשתי: (מ"ח כ"ב)

וביאר התורה תמימה, בחרבי ובקשתי - וכי בחרבו ובקשתו
לקח, והלא כבר נאמר (תהלים מ"ד) כי לא בקשתי אבטח
וחרבי לא תושיעני, אלא חרבי זו תפלה, קשתי זו בקשה
[ב"ב קכ"ג א'].
והנה המילים בפסוק: **אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי
ובקשתי**, עולה בגימטריא 2399.

וכן המילים: **מכאן - שבחרבי זו תפלה - ובקשתי זו
בקשה**, עולה בגימטריא 2399.

* ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם
את אשר יקרא אתכם באחרית הימים: (מ"ט א')

וכתב התורה תמימה, האספו ואגידה - א"ר שמעון בן
לקיש, ביקש יעקב לגלות לבניו את קץ הימין ונסתלקה
ממנו שכינה [פסחים נ"ו א'].
והנה המילים בפסוק: **האספו ואגידה לכם את אשר
יקרא אתכם באחרית הימים**, עולה בגימטריא 2671.

וכן המילים: **וזוהו - דביקש יעקב לגלות לבניו קץ
הימין - ונסתלקה ממנו השכינה**, עולה בגימטריא
2671.

* אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו כבס ביין
לבשו ויבדום ענבים סותה: (מ"ט י"א)

וכתב התורה תמימה, ולשרקה בני אתנו - ת"ר, הרואה
שרקה בחלום יצפה למשיח, שנאמר ולשרקה בני אתנו,
[ברכות נ"ז א'].
והנה המילים בפסוק: **אסרי לגפן עירה ולשרקה בני
אתנו**, עולה בגימטריא 1904, [כולל האותיות].

וכן המילים: **מכאן - שהרואה בחלומו שרקה יצפה
למשיח**, עולה בגימטריא 1904, [כולל התיבות].

פרפראות וחידושים

* ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד
נברת ארץ לבא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרת הוא בית
לחם: (מ"ח ז')

וכתב הרמב"ן, "ואקברה שם" - וידעתי שיש בלבבך עלי אבל דע לך
שעל פי הדיבור קברתיה שם שתהא לעזרה לבניה כשיגלם נבזראדן
והיו עוברים דרך שם יצתה על קברה ובקשה רחמים עליהם שנאמר
(ירמיהו לא יד) "קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה" והקב"ה
משיבה יש שכר לפעולתך וגו' ושבבו בנים לגבולם.

ונראה לרמז כן במילים **ואקברה שם**, זהו ראשי תיבות.

א: קול ברמה - רחל מבכה את הבנים - ומתחננת שיגאלו.

ב: קול רחל - מבכה היא את בניה - ולפעולתה שכר.

* וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר
ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור:
(מ"ח י"ד)

וכתב בעל הטורים, והוא הצעיר. בגימטריא הוא הקטין עצמו. לכך
זכה ויצא ממנו יהושע שהוא מלא חכמה.

ונראה לרמז כן במילים **והוא הצעיר**, זהו ראשי תיבות.

והוא אפרים הצעיר - הקטין עצמו - ראוי ויהושע יהיה צאצאו.

* בסדום אל תבא נפשי בקהלם אל תחד כבדי כי באפם הרגו
איש וברצונם עקרו שור: (מ"ט ו')

וכתב רש"י, בקהלם. כשיקהיל קרח שהוא משבטו של לוי, את כל
העדה על משה ועל אהרן.

ונראה לרמז כן במילה **בקהלם**, זהו ראשי תיבות.

א: בהקהל קרח העדה - לעשות מחלוקת.

ב: בהקהל קרח העדה - משבט לוי.

ג: במחלוקת קרח - הוא משבט לוי.

* ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף
והשב וישב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אתו: (נ"ט ט"ו)

ונראה לרמז במילים **גמלנו אתו**, זהו ראשי תיבות.

ויבקש גם נקמה - תחת אשר מכרנוהו לעבד - וצערנוהו.

סיפור שבועי

רבי משה כלפון זצ"ל

בימי מלחמת העולם השנייה היה רעב בעיר ג'רבא, וכמעט לא היה מה לאכול, אז העיר ה' את אחד מעשירי העדה, בשם 'כמוש קבלה' לתרום, והוא היה לו חיטים בשפע, לקח כמוש, עשרה שקים של מאה ק"ג לשק, וחילק אותם לחמש רבנים, כל רב קיבל שתי שקים על מנת שיכולו לשבת בנחת וללמוד, וכמובן שבניהם היה רבי משה כלפון זצ"ל וכמובן שהרב לא ידע מזה כלל.

ובבואו לבית, אמרה לו אשתו של הרב, הביאו לנו שני שקים של חיטים, הרב ענה לה אני לא קניתי שום חיטים, ועל שאלתו מי הביא אותם? אמרה לו: העגלון כהן מ'קיקץ, הרב יצא מביתו וביקש מר' בועז ח'דד שימצא את העגלון וישלח אותו אליו, וכך היה, וכשבא העגלון אצל הרב, הרב שאל אותו מאיפה הביא את החיטים האלה? אמר לו העגלון, הגביר 'כמוש קבלה' הוא זה ששלח אותם.

ענה לו: הרב תבוא ותחזיר לו את החיטים שהבאת לי, שאני לא קניתי ממנו. ענה העגלון, לא רק הרב קיבל, אלא הוא שלח גם לעוד רבנים לרב פלוני, הרב מ'ד הפסיק אותו ואמר, לא ביקשתי שתגיד לי למי הוא שלח, בוא ותיקח את החיטים, כמובן שהעגלון פנה לגביר מר' קבלה' ואמר לו שרבי כלפון לא מוכן לקבל.

ענה לו מר' קבלה תתחמק ממנו, ואני בליל שבת אבוא אליו ואשכנע אותו שישכח את החיטים. וביום השבת ירד הגביר לביתו של הרב, וניסה לשכנעו שיקח את החיטים, אמר לו למה הרב לא רוצה לקבל את החיטים? ענה לו הרב שלא ייתכן שאני אהיה שבע רוב הזמן, כשאני יודע שלעניים אין מה לאכול.

אמר לו לא שלחתי לרב בלבד אלה לעוד רבנים, ועוד לפני שגמר לומר למי הביא, הרב הפסיק אותו לא ביקשתיך שתגיד לי למי שלחתי, אני לא מעוניין לקבל, הגביר ביקש מהרב שיאמר לו באיזה דרך הרב כן יהיה מוכן לקבל?

ענה לו הרב הדרך היחידה היא להביא את החיטים לשוק ברובע היהודי, ולחלק לכל העניים, ואני אקח כמו כל העניים, בלי זה אינני מוכן לקבל, ולא היתה ברירה, אלא שהביאו את החיטים וחלקו אותם לעניים, ובקושי הרב הסכים לקחת פי שתיים ופי שלוש מהעניים, הוא לא הבין למה שיקח יותר מהעניים, עד שהפצירו בו ונתנו לו את חלקו.

עוד מסופר שבזמן מלחמת העולם השנייה, כשהיה חוסר במזון, שמע הרב שיש אדם בשם יוסף כהן בן ר' אפרים שמביא אטריות, ומוכר אותם בשוק השחור, אז פנה הרב למר' יוסף כהן שהיה מתפלל איתו בבית הכנסת, וביקש ממנו אם יוכל לשלוח לו חמש ק"ג אטריות והוא ישלם את מה שצריך, וכמובן שאותו יוסף כהן שמח על כך שיוכל להועיל לרב במשהו, ואכן ענה לו, יש לי ויש לי, ואני אשלח לרב עוד היום את מבוקשו.

וכך היה שלח לו מיד את הכמות שהרב ביקש, למחרת שאל הרב את מר' כהן כמה כסף עליו לשלם? ומר' כהן התחמק מהתשובה, ואמר לרב שיחכה עד שאעשה חשבון. כמובן שהרב שתק ולאחר כמה ימים שוב פנה אליו, ואמר לו כמה כסף אני צריך לשלם? ומר' כהן ענה לו באותו תשובה יחכה הרב עד שאני אעשה חשבון.

הרב המתין כמה ימים, וחזר ושאל כמה כסף אני צריך לתת? ענה לו שוב באותה תשובה יחכה הרב עד שאני אעשה חשבון. אמר לו הרב תקשיב, אני לא נגעת באטריות שלך, ואם לא תאמר לי כמה כסף, ותקבל את הכסף אני אחזיר לך אותם היום.

ובלית ברירה מר' כהן חישב וביקש מהרב סכום מסוים, הרב ענה לו, נראה לי שהמחיר הוא זול, ואני אבדוק את המחיר הנכון ואחזור אליך, אחרי כמה ימים פנה הרב למר' כהן ואמר לו ביררתי את המחיר שאתה מוכר כל ק"ג והוא הרבה יותר יקר ממה שביקשת ממני, הרב נתן לו כסף לפי החשבון היקר שאמר לו, ובלית ברירה קיבל מר' כהן את הכסף.

רבי משה כלפון הכהן זצ"ל רב"ד ג'רבא נפטר ביום י"ח טבת תש"י וביום ח' חשוון תשס"ו העלו את עצמותיו לארץ והובא לקבורה בהר המנוחות בירושלים ת.נ.צ.ב.ה.

[דברי חיים]

פינת ההלכה

אמירה לגוי [ח"ח]

יש לדון מתי חשיב דבר מצוה, להתיר אמירה לנכרי בשבות דשבות.

הרמ"א בס"י שכ"ה סעיף י' כתב וכן נהגו התור לומר אף לכתחילה לאינו יהודי להביא שכר או שאר דברים דרך כרמלית או בלא עירוב, ואע"פ שיש להחמיר בדבר מ"מ אין למחות ביד המקלין לצורך שבת ובשעת הדחק וכו' יעו"י"ש.

ומבואר במשנ"ב דיש ג' אופנים, א. דבר הנצרך לסעודה ממש, כגון יין לקידוש וכן תבשיל החם שהוכן לצורך סעודת שבת, איכא בזה היתר גמור של אמירה לנכרי דחשיב אמירה לצורך מצוה, ב. לומר לנכרי להביא שכר וכדו' שהם רק בגדר תוספת הסעודה, אלא שאי אפשר להיות בלעדם רק בדוחק קצת, בזה אין למחות ביד המקילים ויר"ש נכון להחמיר, ג. דברים שאינם לצורך הסעודה כלל אלא רק תוספת עינוג כגון פירות וכדו' בזה אין היתר כלל אפילו אם הוא רוצה לצורך ענוג שבת.

ולגבי קיום מצוה בהידור, כגון בראש השנה לומר לנכרי לעלות לאילן להביא שופר של האיל, פסק המשנ"ב שמותר אע"פ שיש לו שופר אחר שאינו של איל, ולגבי תפילה בציבור, בשו"ת חוות יאיר סי' קט"ו פסק שאין היתר לומר לנכרי לעשות עבורו מלאכה לצורך תפילה במנין אע"פ שבהליכתו לביה"כ הוא מקיים מצות עשה של ונקדשתי בעניתי לקדיש וברכו, מ"מ כיון שאין חיוב גמור ללכת להתפלל במנין אין היתר של שבות דשבות, אומנם בפרמ"ג סי' תרי"ג א"א ס"ק ח', מבואר דתפילה בציבור חשיב דבר מצוה, וכן פסק החוט שני ח"ג סק"ו.

ובמשנ"ב סי' תרכ"ג סק"ג כתב שביה"כ מותר לומר לנכרי לפזר נרות דולקים בביה"כ לצורך אמירת פיוטים בתפילת נעילה, ולגבי טיטול תינוק לצורך מצות מילה כתב המשנ"ב סי' של"א כק"כ שאין היתר לומר לנכרי כיון שאפשר למולו בבית.

ובספר מנחת שבת (סי' צ' סוס"ק כ"ט) כתב דכל דבר שיש להסתפק בו אם הוא חשיב דבר מצוה או לא, אין היתר לומר לנכרי לעשות בשבות דשבות.

[מאי שבת]

העלון מוקדש

לעילוי נשמת
אליהו בן ויקטוריה
(כתון) ז"ל

לברכה והצלחה: * יוסף בן חנה * יוסף מאיר בן גאולה ויקי * גאולה גילה בת מזל
* נורית בת רומיה * שרה בת אילה * משה בן שרה וב"ב * יוסף חיים בן דבורה
* אילה בת שרה * יהודית בת שרה * נעמה בת שושנה * שלמה בן נורית
* פינחס אליהו בן דינה * חדווה בת ברכה * אביאל אברהם בן מזל
לזיווג הגון: * רפאל בן שרה * חן בת אפרת